

„Вековните“ гори в България – Лесовъдски аспекти

София, декември 2012 г.

Какво е понятието за „девствена“ гора?

„Девствените гори“ са **стабилни** горски екосистеми, чийто състав, комплексна структура и процеси са формирани под въздействието на заобикалящата среда и преди всичко климата, в които е осигурено **равновесие** между климат, почви и организми, **без антропогенни въздействия**.

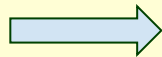
Значение на девствените гори

- Дългосрочно опазване на биологичното разнообразие и генетичния фонд,
- „Екологична застраховка“ при променени условия на средата,
- Естетични функции,
- Социални функции,
-

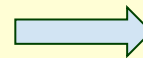
Какво е понятието за „вековна“ гора?

„**Вековните гори**“ могат да имат сходна структура с тази на девствените гори, но в тях се наблюдават следи от антропогенна дейност. (Корпел, С., 1995 г.)

Вековна гора

Вторична девствена

Девствена

Структура на девствените/вековните гори

- Местни растителни видове,
- Характерни животни,
- Високо ниво на биологично разнообразие,
- Наличие на дървета от всички степени на дебелина, вкл. едроразмерни,
- Променлив склоп – неравномерен строеж,
- Стояща и лежаща биотопна дървесина,
- Разновъзрастна структура (+150, +300)

Девствените гори

В България - 103 356 ha (2,9%), от

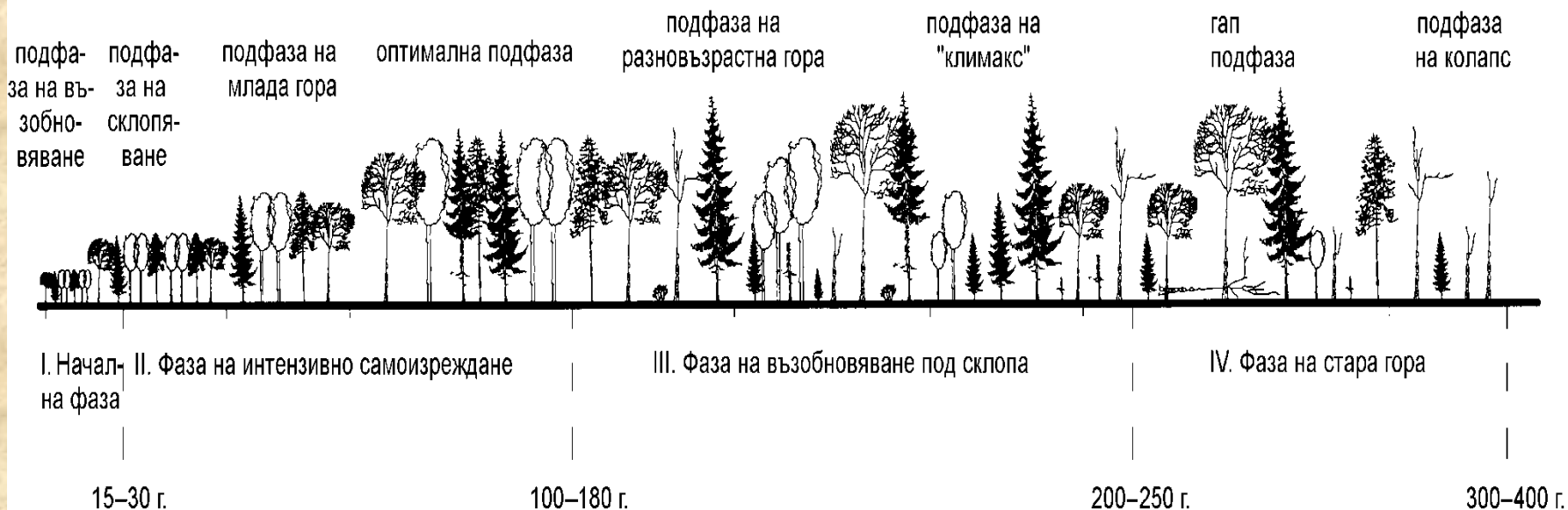
които:

- резервати - 44252 ha;
- национални паркове 32450 ha;
- затворени басейни 21405 ha;
- горски фонд- 1995 ha;
- вододайни зони - 1422 ha;
- природните паркове - 892 ha;
- защитени местности - 726 ha;
- семени бази - 165 ha;
- исторически местности - 51 ha.

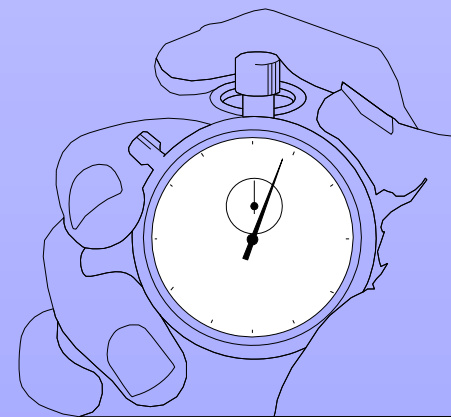
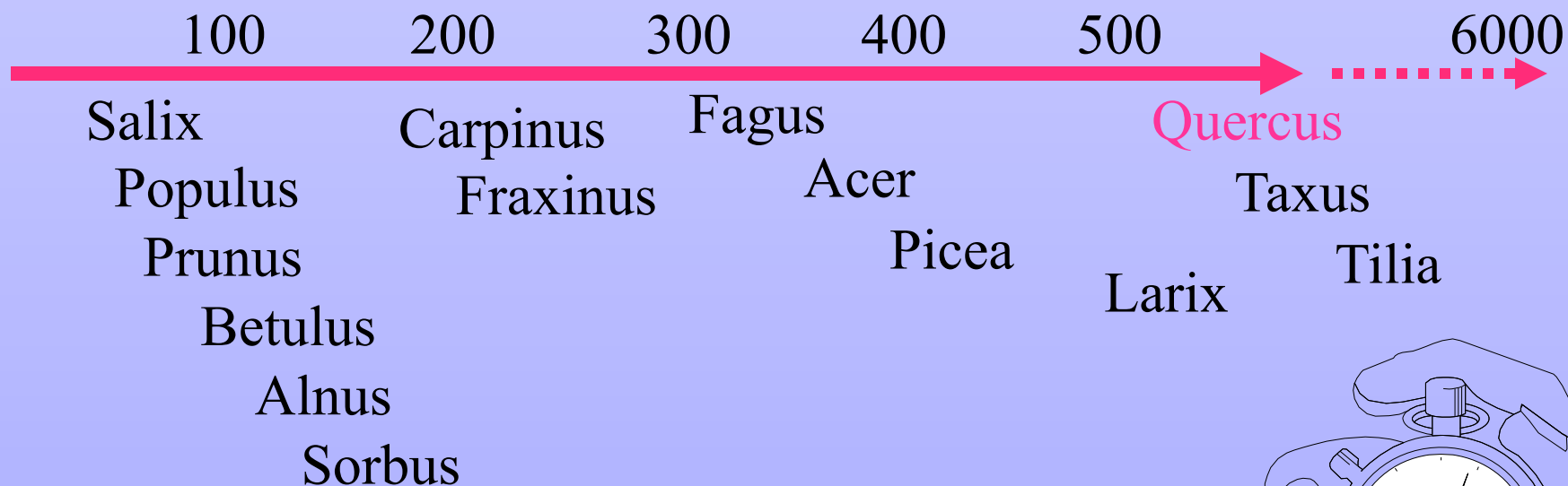
По света:

- 35% - Латинска Америка;
- 28% - Северна Америка;
- 19% - Северна Азия;
- 8% - Африка;
- 7% - Южна Азия;
- $\geq 3\%$ - Европа

„Лесовъдството, като ефективен инструмент за осигуряване на функциите на гората, трябва да се основава на закономерностите на динамиката в девствените гори“ (Корпел, С., 95 г.)

Колко дълго живеят дърветата?

Кои са елементите на вековната гора?

- Групи от едроразмерни стари дървета – „острови на старостта“,
- Отделни дървета с размери над средните за гората,
- Стояща и лежаща биотопна дървесина,
- Отделни дървета на „пределна възраст“

Къде и защо могат да бъдат открити елементи на „вековната гора“?

- На недостъпни места в горите,
- В райони без развита инфраструктура,
- Опазени от обществото – религиозни/обредни места, кории.....
- В защитените територии

Проблеми:

- Непознаване на елементите на старата гора,
- Инвентаризация – картиране,
- Схематични подходи,
- Унищожаване на елементи на старата гора,
- Неспазване на „Режимите за Натура 2000“

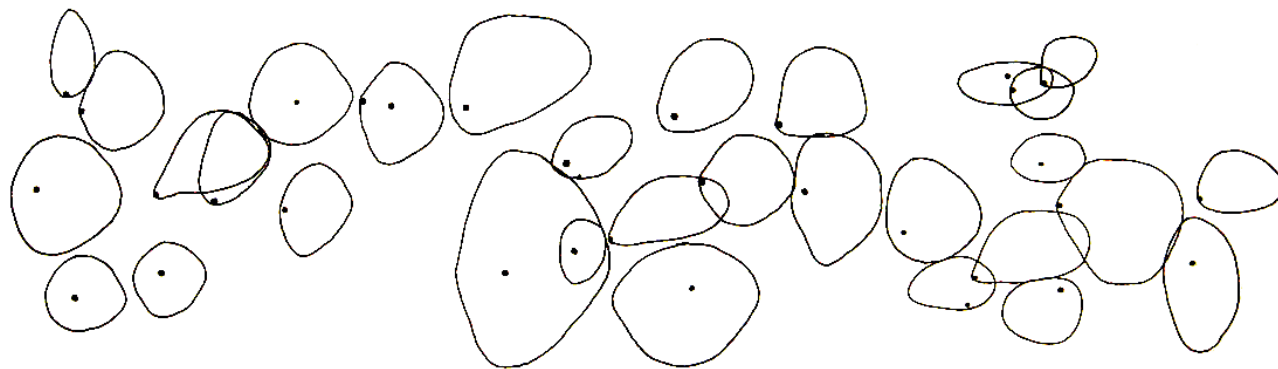
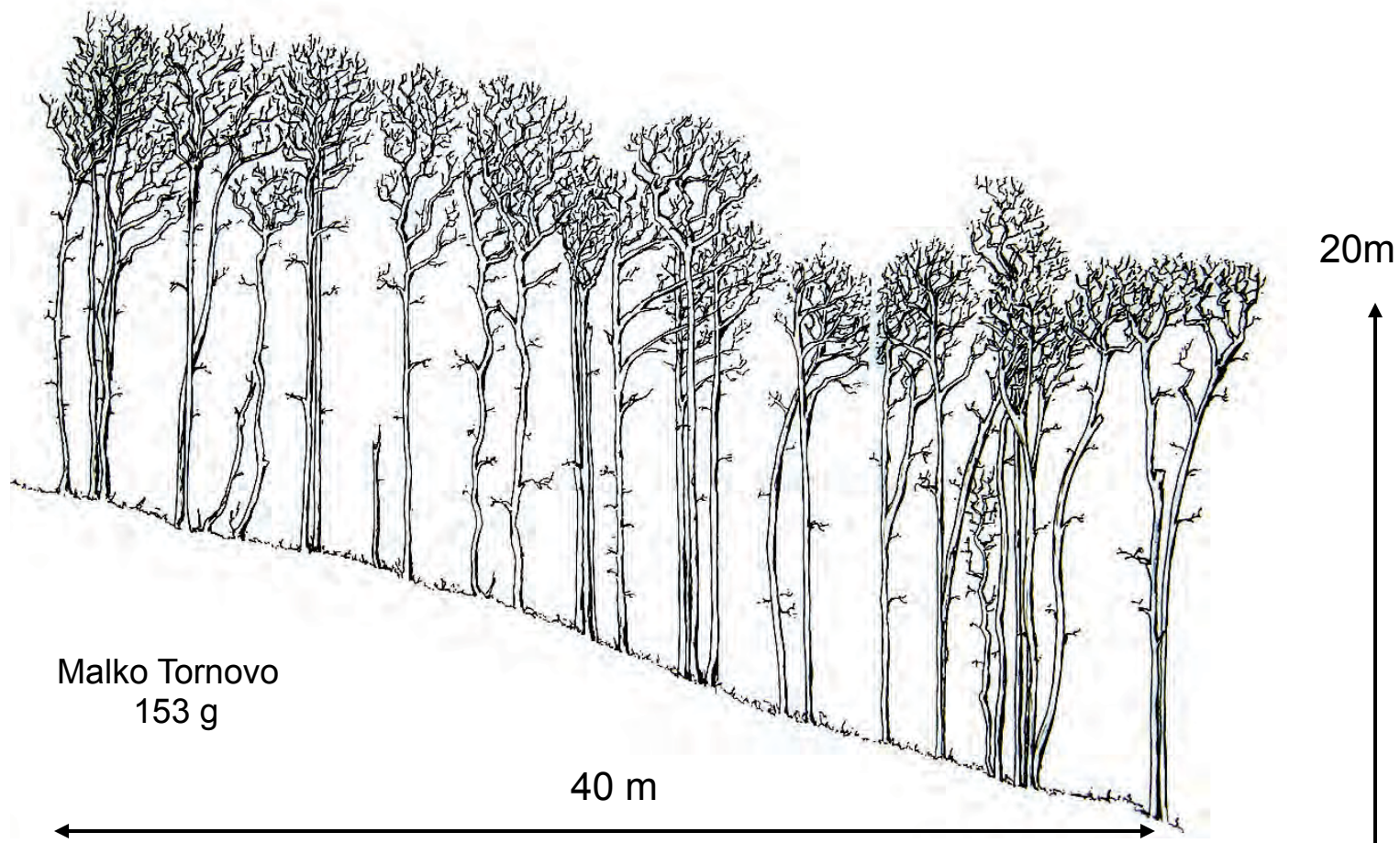
153g

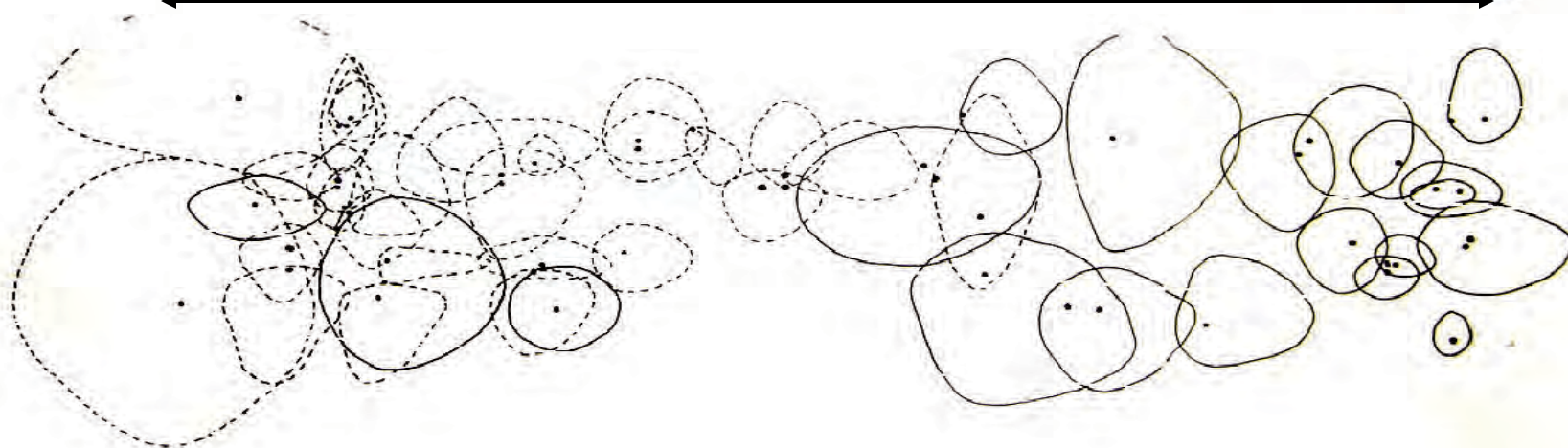
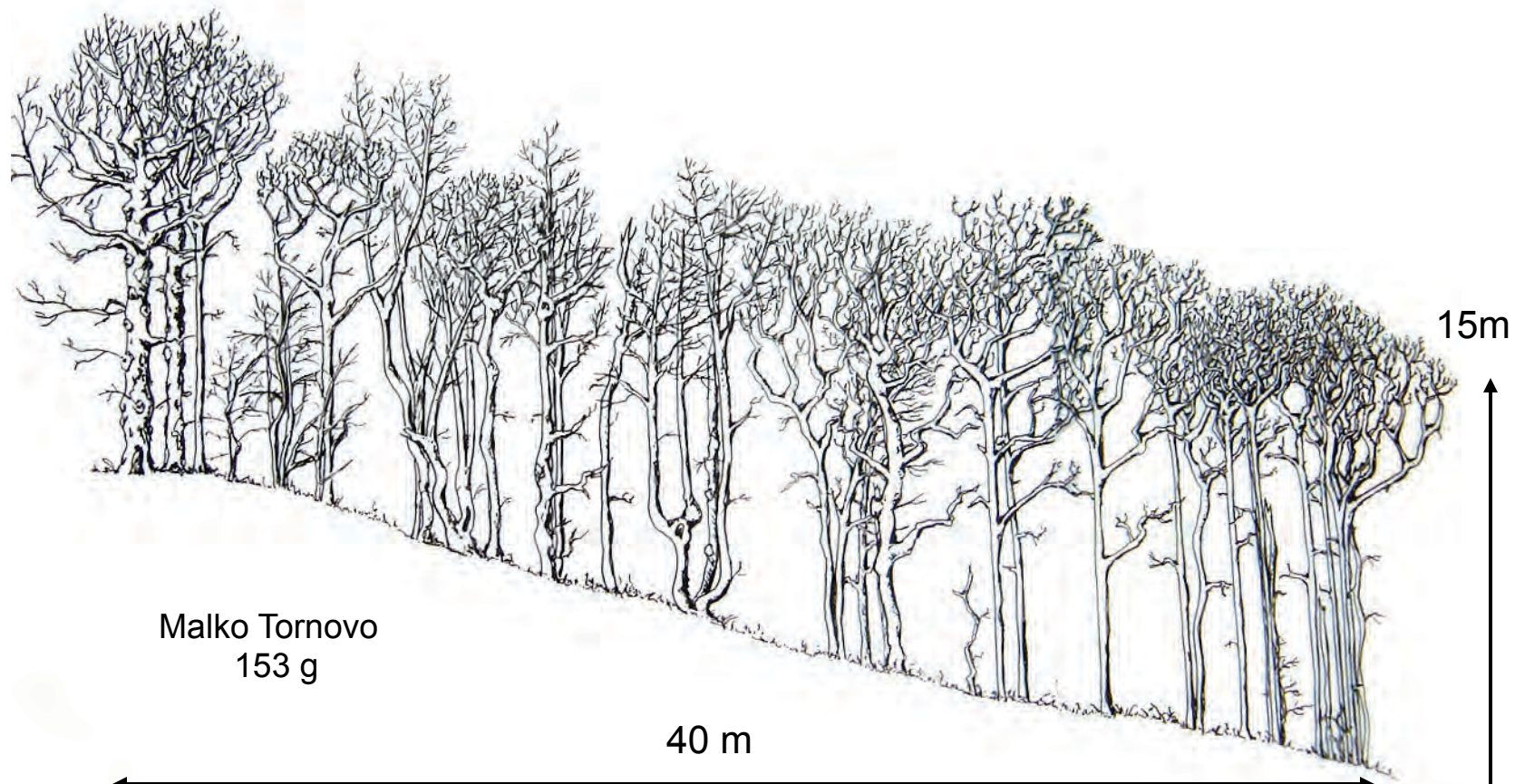

153 g

153 g

Добри лесовъдски практики:

- Прилагане на „Режимите за стопанисване на Натура 2000 гори“:
 - Пълно интегриране в нормативната база,
 - 10% МД и представителни извадки
- Прилагане на концепцията за ГВКС:
 - Интегриране в ГСП,
 - 2%, 40 ha, функционално свързани
- Прилагане на горската сертификация:
 - Критерий 6.3 – опазване на елементи на вековните гори, в.т.ч – 5% БМ

-
- Диференциран подход в хетерогенните гори:
 - Картиране на ОС,
 - Описание на съществуващите елементи на вековните гори,
 - Опазване на елементи на старата гора
 - Биотопна дървесина
 - Надлесни дървета
 - Едроразмерни дървета

Примери за подпомагане:

➤ Австрия Natura 2000 район

- ✓ Острови на старостта от min. 10 дървета на възраст по-висока от турнуса – 50EUR/год., на 10 ha – до 2 ОС
- ✓ Стоящи стари и мъртви отделни дървета с $d_{1.3} > 35\text{cm}$ по 5 EUR/дърво/год.

➤ Люксембург

- ✓ Оставяне на min. 7 дървета ($d_{1.3} > 60\text{ cm}$)/ha – на всеки 5 год. 6.25 EUR/m³ за бука и 10 EUR/m³ за дъба
- ✓ Оставяне на min. 20m³/ha ($d_{1.3} > 50\text{ cm}$) лежаща и стояща МД – еднократна субсидия от 20.5 EUR/m³ за бука и 48.25 EUR/m³ за дъба. На 1 ha се субсидират до 40 m³.

➤ Германия/Саарланд

- ✓ Всички дървета от бука се картират и маркират – обема им се заплаща по стойността на дървесина за отопление

„Девствените гори съществуват и ще съществуват само благодарение на строгата защита, т.е на планираните и координирани действия на учените, горските стопани и природозащитниците“

